

**ผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคการจัดกลุ่มแบบ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเจตคติ
ในการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2**

สมจิตต์ เกษรบัว¹ ไสว พักขาว²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อ 1) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระหว่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคการจัดกลุ่มแบบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกับนักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ 2) เปรียบเทียบเจตคติในการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ระหว่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคการจัดกลุ่มแบบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กับนักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียน วัดลาดปลาตุก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2 อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 2 ห้องเรียน รวมทั้งสิ้น 94 คน ซึ่งได้จากการสุ่มแบบกลุ่ม แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง จำนวน 47 คน กลุ่มควบคุมจำนวน 47 คน ดำเนินการสอนกลุ่มทดลองโดยการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคการจัดกลุ่มแบบผลสัมฤทธิ์ ในเนื้อหาในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม หน่วยหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เป็นเวลา 16 สัปดาห์ กลุ่มควบคุมสอนโดยการจัดการเรียนรู้แบบปกติ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคการจัดกลุ่มแบบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ แบบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และแบบวัดเจตคติต่อการเรียนรู้ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่าที แบบกลุ่มตัวอย่างที่เป็นอิสระต่อกัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) นักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคการจัดกลุ่มแบบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สูงกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ 2) นักเรียนกลุ่มทดลองที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคการจัดกลุ่มแบบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีเจตคติในการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ดีกว่านักเรียนกลุ่มควบคุมที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

คำสำคัญ : กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การจัดกลุ่มแบบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

¹นักศึกษา หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

²อาจารย์ที่ปรึกษา หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน, มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

Effects of the Co-operative Learning Using Student-Teams Achievement Divisions Technique on Learning Achievement and Attitude toward Social Studies, Religion and Culture of Prathomsuksa 6 Students The Nonthaburi Educational Office Area 2

Somjit Kasornbua, Sawai Fakkao

Abstract

The purposes of this research were: 1) to compare learning achievement in the learning area of the Social Studies, Religion and Culture of Pratomsuksa 6 students between the student who learned through Co-operative Learning using Student-Teams Achievement Divisions technique (STAD) and the traditional activities and 2) to compare the attitude toward Social Studies, Religion and Culture of the students who learned through Cooperative Learning activities using STAD technique and the traditional activities. The sample groups were cluster sampling from Pratomsuksa 6 students at Watladpladuk School under Nonthaburi Educational Office Area 2, Bangbuathong district, Nonthaburi province in the second semester of academic year 2012. The students were assigned into 2 groups: the experimental group consisted of 47 students learned through cooperative learning using STAD technique while and the control group consisted of 47 students learned through traditional activities. The experiment took 16 hours. The research instruments comprised of lesson plan for learning activities using STAD technique and traditional activities, achievement test and attitude test. The data were analyzed my mean, standard deviation and t-test for independent samples.

The results of this research revealed that: 1) Learning achievement in Social Studies, Religion and Culture of the experimental group who learned through Cooperative Learning activities using STAD technique was statistically higher than the control group who learned through the traditional activities at 0.01 level. 2) Attitude toward learning in Social Studies, Religion and Culture of the experimental group who learned through Cooperative Learning using STAD technique was statistically higher than the control group who learned through the traditional activities at 0.01 level.

Key words : Effects of the Co-operative Learning, Learning Achievement, Student-Teams Achievement Divisions Technique

ความสำคัญและปัญหา

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ได้กำหนดทิศทางการพัฒนาศักยภาพของคนตามช่วงวัยให้สนับสนุนการเจริญเติบโตของประเทศ โดยช่วงวัยเด็กตั้งแต่แรกเกิดให้มีการพัฒนาการที่สมวัยในทุกด้าน วัยเรียน วัยรุ่น ให้มีทักษะการเรียนรู้ ทักษะชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นภายใต้บริบทสังคมที่เป็นพหุวัฒนธรรม วัยแรงงานให้มีการพัฒนากะทัดรัดสมรรถนะฝีมือแรงงานเพื่อสร้างผลิตภาพเพิ่มให้กับประเทศ วัยผู้สูงอายุ ให้มีการทำงานที่เหมาะสมตามศักยภาพและประสบการณ์ มีการเสริมสร้างและฟื้นฟูสุขภาพเพื่อป้องกันและชะลอความทุพพลภาพและโรคเรื้อรังต่าง ๆ ที่จะก่อให้เกิดภาระแก่ปัจเจกบุคคล ครอบครัว และระบบบริการสุขภาพ การยกระดับคุณภาพการศึกษาและการเรียนรู้ ให้มีคุณภาพ เท่าเทียมและทั่วถึง โดย 1) ปฏิรูประบบบริหารจัดการทางการศึกษา 2) ปฏิรูปการคลังด้านการศึกษา 3) พัฒนาคุณภาพครู และ 4) ปฏิรูประบบการเรียนรู้ โดยมุ่งจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างสมรรถนะกำลังคนทั้งระบบการศึกษา ตั้งแต่ระดับประถมศึกษาจนถึงการเรียนรู้ตลอดชีวิต (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2558 : 18 – 19) จากวิสัยทัศน์ของหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นคนกำลังของชาติ ให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งทางด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในการเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลเมืองโลก ยึดมั่นในการปกครอง ตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐานรวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษา ต่อการประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต

โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองให้เต็มตามศักยภาพ และพัฒนาผู้เรียนให้ได้ตามคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ ซึ่งการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดนั้น จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ เช่น ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้ทักษะชีวิต การใช้เทคโนโลยี และมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุขในฐานะพลเมืองไทยและพลเมืองโลก คือ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย มีจิตสาธารณะ ซึ่งแนวทางดังกล่าวสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการในการพัฒนาเยาวชนของชาติเข้าสู่ยุคศตวรรษที่ 21 โดยมุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนมีคุณธรรม รักความเป็นไทย มีทักษะการคิดวิเคราะห์ คิดสร้างสรรค์ มีทักษะด้านเทคโนโลยี สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นในสังคมโลกได้อย่างสันติ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 2-7)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ได้รับการจัดลำดับความสำคัญอยู่ในกลุ่มที่ 4 เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่กำหนดให้มีการเรียนในทุกชั้น เพราะกลุ่มสาระการเรียนรู้นี้ว่าด้วยการดำรงชีวิตของมนุษย์ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคล การอยู่ร่วมกันในสังคมไทยและสังคมโลกอย่างสันติสุข การปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เข้าใจถึงการพัฒนาเปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย กาลเวลาตามเหตุปัจจัยต่าง ๆ เกิดความเข้าใจในตนเองและผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น ยอมรับในความแตกต่างและมีคุณธรรมสามารถนำความรู้ไป

ปรับใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นพลเมืองดีของประเทศชาติและสังคมโลก และการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความสัมพันธ์กันและมีความแตกต่างกันอย่างหลากหลาย เพื่อช่วยให้สามารถปรับตนเองกับบริบทสภาพแวดล้อม เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ มีความรู้ ทักษะ คุณธรรม และค่านิยมที่เหมาะสม ศรัทธาในหลักธรรมของศาสนา การเห็นคุณค่าของทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม ความรักชาติและภูมิใจในความเป็นไทย (กระทรวงศึกษาธิการ. 2551 : 132-158) ความสำเร็จของการเรียนสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม คือ การที่ผู้เรียนเข้าใจและนำมาใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวันให้มีชีวิตที่ดีงามและช่วยสร้างสรรค์สังคมได้ (ประไพ ประดิษฐ์สุขถาวร. 2559) ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ คือ การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางแห่งการเรียนรู้อย่างแท้จริง และผู้เรียนได้ฝึกทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ครูต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้สอนมาเป็นผู้จัดการ หรือผู้มีหน้าที่จัดการเรียนรู้ โดยจัดสภาพแวดล้อมและสื่อการเรียนรู้ด้วยตนเองไว้อย่างเหมาะสมและเพียงพอ โรงเรียนจะต้องจัดสภาพแวดล้อมให้มีส่วนช่วยในการเรียนรู้ (วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. 2549 : 31)

ปัญหาที่พบบ่อยสำหรับการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ในโรงเรียนระดับประถมศึกษาตอนปลาย คือ นักเรียนไม่ชอบเรียนวิชาสังคมศึกษา โดยให้เหตุผลว่าไม่ชอบวิชาสังคมศึกษา เพราะเรียนแล้วเครียด ต้องเขียนเยอะ ไม่ชอบท่องจำ (พิษณุเดชไธ. 2552) ทำให้นักเรียนขาดความสนใจในการเรียน กิจกรรมการเรียนการสอนส่วนใหญ่เป็นการบรรยาย ทำให้เกิดความเบื่อหน่าย (วุฒิพงษ์ ยอดน้ำคำ. 2555) และจากผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา

ศาสนาและวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ได้คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 66.87 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 2 ที่ตั้งคะแนนเฉลี่ยไว้ร้อยละ 70

การเรียนการสอนในปัจจุบันมีหลากหลายวิธี แต่วิธีที่น่าสนใจ คือ การเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative learning) เป็นการจัดการเรียนการสอนที่แบ่งผู้เรียนออกเป็นกลุ่มเล็กๆ สมาชิกในกลุ่มมีความสามารถแตกต่างกัน มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น มีการช่วยเหลือสนับสนุนซึ่งกันและกัน และมีความรับผิดชอบร่วมกันทั้งในส่วนตนและส่วนรวม เพื่อให้กลุ่มได้รับความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ (ไสวพักขาว. 2544 : 193) เป็นอีกแนวทางในการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตัวเองเกิดประโยชน์โดยตรงกับผู้เรียน ฟังพาดตนเองและเพื่อนในกลุ่มได้ ทำให้ผู้เรียนเกิดความมั่นใจในการเรียน การพูด การทำกิจกรรม โดยการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยมีหลักการที่สำคัญ 5 ประการ คือ 1) สมาชิกในกลุ่มมีความสัมพันธ์กันในทางบวก 2) การมีปฏิสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด 3) ความรับผิดชอบของสมาชิกแต่ละบุคคล 4) การใช้ทักษะระหว่างบุคคลและทักษะการทำงานกลุ่มย่อย และ 5) การวิเคราะห์กระบวนการกลุ่ม ผู้วิจัยได้ศึกษาการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคการจัดกลุ่มแบบผลสัมฤทธิ์ (Student Teams Achievement Divisions หรือ STAD) ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ซึ่งเป็นการเรียนที่ผสมผสานระหว่างการเรียนแบบร่วมมือ (Cooperative Learning) และการสอนรายบุคคล (Individualized Instruction) เข้าด้วยกัน

นักเรียนสามารถเรียนแบบร่วมมือกันภายในกลุ่ม โดยแต่ละกลุ่มจะประกอบด้วย นักเรียนเก่ง ปานกลาง และอ่อนอยู่ร่วมกัน จึงเป็นวิธีการจัดการเรียน การสอนที่สามารถสนองความแตกต่างระหว่างบุคคลได้ นักเรียนได้ลงมือทำกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยตนเอง การจัดกิจกรรมแบบร่วมมือจึงเป็นกิจกรรมที่ทำให้ นักเรียนมีปฏิสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดระหว่างการทำงานกลุ่มและพึ่งพาอาศัยกันในการดำเนินกิจกรรม นักเรียนที่เรียนเก่งจะช่วยสอนนักเรียนที่เรียนอ่อน เด็กเก่งจะเกิดความภาคภูมิใจ และเด็กที่เรียนอ่อนจะมีความมั่นใจและกล้าแสดงออก นักเรียนพลัดเปลี่ยนกันเป็นผู้นำ มีความตื่นตัว สนุกสนานกับการเรียน ส่งผลให้นักเรียนอยากเรียนมากยิ่งขึ้น และทำให้นักเรียนมีผลการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมดีขึ้น

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา ผลการใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคการจัดกลุ่มแบบผลสัมฤทธิ์ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติของนักเรียนที่มีต่อการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 เพื่อนำผลการวิจัยไปพัฒนาการเรียนรู้อันส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้มีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระหว่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิคการจัดกลุ่มแบบผลสัมฤทธิ์

ทางการเรียน กับนักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ

2. เพื่อเปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ระหว่างนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิคการจัดกลุ่มแบบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กับนักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ

สมมติฐานของการวิจัย

1. นักเรียนที่เรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคการจัดกลุ่มแบบผลสัมฤทธิ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ

2. นักเรียนที่เรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิคการจัดกลุ่มแบบผลสัมฤทธิ์ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีเจตคติต่อการเรียนดีกว่านักเรียนที่เรียนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ

ขอบเขตของการวิจัย

ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

1. ตัวแปรต้น คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วย การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคการจัดกลุ่มแบบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ

2. ตัวแปรตาม คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ

วัฒนธรรม และเจตคติต่อการเรียนกลุ่มสาระ
การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเนื้อหา
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน
พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคม
ศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่ 1 ศาสนา
ศีลธรรม จริยธรรม ช่วงชั้นที่ 2 ชั้นประถมศึกษาปีที่
6 ซึ่งมีเนื้อหาเกี่ยวกับเรื่อง อริยสัจ 4 หลักกรรม
และไตรสิกขา

ขอบเขตด้านเวลา

ระยะเวลาที่ผู้วิจัยใช้ในการทดลองในภาค
เรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 โดยใช้เวลา 8
สัปดาห์ สัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง รวมทั้งสิ้น 16 ชั่วโมง

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากร คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 6 โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษานนทบุรี เขต 2 อำเภอบางบัวทอง
จังหวัดนนทบุรี ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555
จำนวน 20 โรงเรียน จำนวนนักเรียน 1,301 คน

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษา
ปีที่ 6 โรงเรียนวัดลาดปลาตุก สังกัดสำนัก
งานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี
เขต 2 อำเภอบางบัวทอง จังหวัดนนทบุรี จำนวน
2 ห้องเรียน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555
โดยวิธีการสุ่มแบบกลุ่ม (Cluster Sampling) จาก
นักเรียนห้องที่มีคะแนนเฉลี่ยในกลุ่มสาระการ
เรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ที่ใกล้เคียงกัน ห้องเรียนละ 47 คน การสุ่มอย่างง่าย
เพื่อใช้เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แผนการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้
สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ซึ่งมี 2 แบบ
คือ

1.1 แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้
กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิค
การจัดกลุ่มผลประโยชน์สัมฤทธิ์ทางการเรียน

1.2 แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และ
วัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

3. แบบวัดเจตคติต่อการเรียนกลุ่มสาระ
การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง
(Quasi Experimental Design) โดยใช้กลุ่มทดลอง
และกลุ่มควบคุม ไม่มีการสุ่ม มีการทดสอบก่อน
การทดลองและหลังการทดลอง (Nonrandomized
Control – Group, Pretest – Posttest Design)
กลุ่มทดลองสอนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้
โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้
เทคนิคแบ่งกลุ่มผลประโยชน์สัมฤทธิ์ กลุ่มควบคุม
สอนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ

กลุ่ม	ทดสอบ ก่อนเรียน	ทดลอง	ทดลอง
C E	O ₁	-	O ₂
	O ₁	x	O ₂

C แทน กลุ่มควบคุม

E แทน กลุ่มทดลอง

X แทน ทดลอง จัดกิจกรรมการเรียนรู้
โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้

เทคนิคการจัดกลุ่มผลประโยชน์สัมฤทธิ์ทางการเรียน
ทางการเรียน

O₁ แทน ทดสอบก่อนเรียน

O₂ แทน ทดสอบหลังเรียน

ขั้นตอนการสร้างแผนการจัดการเรียนรู้ แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคแบ่งกลุ่มผลประโยชน์สัมฤทธิ์ทางการเรียน

1. แผนการจัดการเรียนรู้โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิคการจัดกลุ่มผลประโยชน์สัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 หน่วย หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เรื่อง อริยสัจ 4 หลักกรรม และไตรสิกขา จำนวน 16 ชั่วโมง มีขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1.1 หลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จุดมุ่งหมาย แนวการจัดสาระการเรียนรู้ คำอธิบายรายวิชา และขอบเขตของเนื้อหาหลักสูตรการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการเพื่อเป็นแนวทางในการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้

1.2 กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง และสาระการเรียนรู้ สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม จากแนวการจัดสาระการเรียนรู้ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

1.3 ศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิคการจัดกลุ่มผลประโยชน์สัมฤทธิ์ทางการเรียนทางการเรียน จากตำราและเอกสารที่เกี่ยวข้อง

1.4 ออกแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิคการจัดกลุ่มผลประโยชน์สัมฤทธิ์ทางการเรียน

1.5 ศึกษาวิธีการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้จากตำราต่างๆ แล้วเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ สาระที่ 1 ศาสนา ศีลธรรม จริยธรรม หน่วย หลักธรรมทางพระพุทธศาสนา เรื่อง อริยสัจ 4 หลักกรรม และไตรสิกขา จำนวน 16 ชั่วโมง โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิคการจัดกลุ่มผลประโยชน์สัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังนี้

ตารางที่ 2 แผนการจัดการเรียนรู้

แผนการ จัดการเรียนรู้ที่	เรื่อง	จำนวน ชั่วโมง
1	อริยสัจ 4	6
2	หลักกรรม	4
3	ไตรสิกขา	6
รวม		16

1.6 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ โดยใช้เทคนิคการจัดกลุ่มผลประโยชน์สัมฤทธิ์ทางการเรียน จำนวน 16 ชั่วโมง ซึ่งแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้ มีองค์ประกอบดังนี้

(1) สาระสำคัญ

(2) ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

(3) สาระการเรียนรู้

(4) กิจกรรมการเรียนรู้ ประกอบด้วย ขั้นตอนเข้าสู่บทเรียน ขั้นตอนกิจกรรมการเรียนการสอน ขั้นตอนอภิปรายสรุปบทเรียน

(5) สื่อการเรียนการสอน/แหล่งเรียนรู้

(6) การวัดผลและประเมินผล

(7) บันทึกผลหลังการสอน

1.7 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นเสร็จแล้วเสนออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วมเพื่อพิจารณาตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ

1.8 ปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ตามคำแนะนำของอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วมแล้วนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่แก้ไขแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบ ความตรงเชิงเนื้อหา

1.9 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้สอนกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/3 กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นกลุ่มทดลองที่กำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 47 คน เพื่อเก็บข้อมูลในการวิจัย

2. แผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติ สร้างแผนการจัดการเรียนรู้ โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผู้วิจัยดำเนินการสร้างตามขั้นตอนดังนี้

2.1 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จุดมุ่งหมาย แนวการจัดสาระการเรียนรู้ คำอธิบายรายวิชา และขอบเขตของเนื้อหา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

2.2 กำหนดผลการเรียนรู้ที่คาดหวังและสาระการเรียนรู้ สาระที่ 1 สาระที่ 1 ศาสนา ศิลธรรม จริยธรรม จากแนวการจัดสาระการเรียนรู้

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของกรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ

2.3 ศึกษาหลักการ ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องลำดับขั้นของการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมและรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

2.4 สร้างแผนการจัดการเรียนรู้แบบปกติจำนวน 16 ชั่วโมง ซึ่งแต่ละแผนการจัดการเรียนรู้มีองค์ประกอบดังนี้

(1) สาระสำคัญ

(2) ผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง

(3) สาระการเรียนรู้

(4) กิจกรรมการเรียนรู้ประกอบด้วย
ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นกิจกรรมการเรียนการสอน
ขั้นอภิปรายสรุปบทเรียน

(5) สื่อการเรียนการสอน/แหล่งเรียนรู้

(6) การวัดผลและประเมินผล

(7) บันทึกหลังสอน

2.5 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่สร้างขึ้นเสร็จ เสนออาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วมเพื่อพิจารณาตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะ

2.6 ปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดการเรียนรู้ตามคำแนะนำ ของอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์และอาจารย์ผู้ควบคุมวิทยานิพนธ์ร่วมแล้วนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่แก้ไขแล้วไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา

2.7 นำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปใช้สอนกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6/3 กลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นกลุ่มควบคุม ซึ่งกำลังศึกษาอยู่ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2555

จำนวน 1 ห้องเรียน จำนวน 47 คน เพื่อเก็บข้อมูลในการวิจัย

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Design) โดยใช้กลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมไม่มีการสุ่ม มีการทดสอบก่อนการทดลองและหลังการทดลอง (Nonrandomized Control – Group, Pretest – Posttest Design) กลุ่มทดลองสอนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคแบ่งกลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มควบคุมสอนโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ

การจัดกระทำข้อมูล

1. นำผลการทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียน มาตรวจให้คะแนนของแต่ละคนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม
2. นำแบบวัดเจตคติต่อการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มาตรวจสอบความสมบูรณ์ของคำตอบแต่ละฉบับ
3. นำข้อมูลที่เป็นคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน และคำตอบจากแบบวัดเจตคติต่อการเรียนมาลงรหัสคอมพิวเตอร์

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคะแนนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติต่อการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม
2. เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมโดยใช้ t – test

แบบ Independent samples จากการใช้ผลต่างของคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนของทั้งสองกลุ่ม (Difference score) มาเปรียบเทียบกัน

3. เปรียบเทียบเจตคติต่อการเรียนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม โดยใช้ t-test แบบ Independent samples

สรุปผลการวิจัย

1. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคการจัดกลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

2. เจตคติต่อการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษา ปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคการจัดกลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทางการเรียน ตีกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติทั้งในภาพรวมและรายด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

อภิปรายผลการวิจัย

การเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคการจัดกลุ่มแบบผลสัมฤทธิ์ มีขั้นตอนที่ชัดเจน ซึ่งครูจะต้องศึกษาให้เข้าใจอย่างแจ่มแจ้ง เพื่อจะได้นำไปใช้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนมากที่สุด ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ได้ปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน เพื่อนที่เข้าใจเนื้อหาสามารถอธิบายให้เพื่อนใน

กลุ่มฟัง เป็นการทบทวนความรู้และเพิ่มความมั่นใจในตนเองมากขึ้น เป็นการจัดกิจกรรมที่ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเป็นธรรมชาติและมีความสนุกสนาน เมื่อถึงขั้นตอนการทำแบบทดสอบ นักเรียนสามารถทำข้อสอบได้คะแนนสูง จากผลการวิจัย พบว่า

1. นักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคการจัดกลุ่มผลลัพธ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 แสดงว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือโดยใช้เทคนิคการจัดกลุ่มผลลัพธ์ทางการเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ เนื่องมาจากนักเรียนมีความสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนดีขึ้น ทุกคนมีโอกาสคิด พูด กล้าแสดงออก ซึ่งมีส่วนช่วยในการพัฒนาความคิดและความเชื่อมั่นของนักเรียน

2. จากการศึกษาเจตคติต่อการเรียนของนักเรียนที่มีต่อการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้เทคนิคการจัดกลุ่มผลลัพธ์ทางการเรียนในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้เทคนิคการจัดกลุ่มผลลัพธ์ทางการเรียน มีเจตคติที่ดีกว่า นักเรียนที่เรียนโดยใช้กิจกรรมการเรียนรู้แบบปกติ อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้เพราะ การเรียนโดยใช้เทคนิคการจัดกลุ่มผลลัพธ์ทางการเรียนได้มุ่งเน้นให้นักเรียนได้ทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเอง

โดยมีครูผู้สอนคอยชี้แนะและให้กำลังใจเป็นการเรียนที่ต้องพึ่งพากันระหว่างสมาชิกในกลุ่มโดยมีเป้าหมายเดียวกัน มีการทำงานร่วมกัน มีการแบ่งปันวัสดุ อุปกรณ์ ข้อมูลต่างๆ ในการทำงาน ทุกคนมีบทบาทหน้าที่ที่ต้องทำร่วมกัน โดยครูผู้สอนควรส่งเสริมและจัดสถานการณ์ให้นักเรียนได้ฝึกทักษะการสื่อสาร ทักษะการเป็นผู้นำ การไว้วางใจผู้อื่นเพื่อให้ นักเรียนสามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ไสว พักขาว. 2544 : 143 – 144; สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. 2549 : 134 –135; กระทรวงศึกษาธิการ. 2544 : 47 – 56) และสอดคล้องกับผลการศึกษาของ พุทธพร มอญขาม (2550) ศึกษาเรื่อง การพัฒนาแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่องพลเมืองดี กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจต่อการเรียนด้วยกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ เรื่องพลเมืองดี อยู่ในระดับมากที่สุด

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). **คู่มือการจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศ**. กรุงเทพฯ : ศูนย์พัฒนาหลักสูตร.
- _____. (2551). **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลางกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

ประไพ ประดิษฐ์สุขถาวร. (17 สิงหาคม 2559).

สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม.

www.taamkru.com/th.

พิษณุ เดชไธ. (16 สิงหาคม 2559). **เรียนวิชา**

สังคมศึกษาอย่างไร ให้มีความสุขและ

สนุกในการเรียน. www.suanboard.net/

พุทธพร มอญขาม. (2550). **การพัฒนาแผน**

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือ

เรื่อง พลเมืองดีกลุ่มสาระการเรียนรู้

สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 วิทยานิพนธ์

การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตร

และการสอน บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

วิมลรัตน์ สุนทรโรจน์. (2550). **การพัฒนา**

การเรียนการสอน. มหาสารคาม :

ภาควิชาหลักสูตรและการสอน

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

วุฒิพงศ์ ยอดน้ำคำ. (16 สิงหาคม 2555).

เทคนิคการจูงใจให้นักเรียนชอบ

วิชาสังคมศึกษา. www.gotoknow.org

สุวิทย์ มูลคำ และอรทัย มูลคำ. (2549).

19 วิธีจัดการเรียนรู้ : เพื่อพัฒนาความรู้

และทักษะ. (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ :

ภาพพิมพ์.

ไสว พักขาว. (2544). **หลักการสอนสำหรับ**

การเป็นครูอาชีพ. กรุงเทพฯ : เอ็มพันธ์.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจ

และสังคมแห่งชาติ. (2558). **เอกสาร**

ประกอบการระดมความคิดเห็นทิศทาง

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

แห่งชาติ ฉบับที่ 12. กรุงเทพฯ :

สำนักงานคณะกรรมการ

พัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.